

VISAGINO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS

DĖL VISAGINO SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO VYTAUTO RAČKAUSKO

2024 m. balandžio 3 d. Nr. E-3

Visaginas

Visagino savivaldybės tarybos etikos komisija (toliau – Komisija): Komisijos pirmininkė Vanda Beinorienė, nariai Marija Agafonova, Svetlana Babujeva, Vadimas Čižys, Airida Drus, Denis Naidionov, Ilona Nekrošienė, Vita Pimprienė įvertinusi Visagino savivaldybės tarybos nario (toliau – savivaldybės tarybos narys) Vytauto Račkausko (toliau – V. Račkauskas) elgesio atitiktį Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis bei tyrimo metu surinktą medžiagą, n u s t a t ė :

Nagrinėjimo pagrindas ir dalykas

Visagino savivaldybės tarybos etikos komisija, įvertinusi savivaldybės tarybos nario Vytauto Račkausko elgesio atitiktį Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatomis, 2024 m. vasario 29 d. posėdyje susipažinusi su 2024 m. vasario 21 d. gautu prašymu ir nustačiusi, kad tarybos narys Vytautas Račkauskas dalyvavo Visagino savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 25 d. posėdyje, kuriame buvo svarstomas susijęs su UAB „Visagino energija, kur šis minėtas tarybos narys dirba bei dirba jo sutuoktinė, darbotvarkės 19 klausimas „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės šilumos gamybos ir (ar) tiekimo pajamų lygio pirmiesiems šilumos gamybos ir (ar) tiekimo pajamų bazinio lygio galiojimo metams nustatymo“ ir nenusišalimo svarstant ir balsuojant dėl minėto darbotvarkės klausimo sprendimo projekto, nusprendė pradėti tyrimą dėl savivaldybės tarybos nario Vytauto Račkausko elgesio atitikties Įstatymo nuostatomis.

Komisija vertina, ar tarybos narys Vytautas Račkauskas dalyvaudamas Visagino savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 25 d. posėdyje svarstant ir priimant 19 darbotvarkės klausimo sprendimą ir balsuodamas nepažeidė Įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, įpareigojančių teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekeltų abejonių, jog toks konfliktas yra, o interesų konfliktui iškilus nusišalinti.

Tyrimas pradėtas 2024-02-29, baigtas 2024-03-26, t. y. nepažeidžiant nustatytų terminų.

Nustatytos faktinės aplinkybės

2023 m. kovo 3 d. vykusiuose Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimuose Vytautas Račkauskas išrinktas Visagino savivaldybės tarybos nariu. Vytauto Račkausko deklaracijoje nurodyta, kad jo darbovietė UAB „Visagino energija“, pareigos darbuotojas, Gamybos technikos skyriaus remonto darbų ir techninės priežiūros inžinierius. Vytautas Račkauskas dalyvavo 2024 m. sausio 25 d. Visagino savivaldybės posėdyje svarstant klausimus ir balsuojant (priimant) sprendimą 19 darbotvarkės klausimu, tai patvirtinta Visagino savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 25 d. protokolas Nr. TP-1 bei minėta informacija matoma ir girdima nagrinėjamo tarybos posėdžio vaizdo ir garso įrašė.

Vytauto Račkausko paaiškinime Visagino savivaldybės tarybos etikos komisijai 2024 m. kovo 18 Nr. (1.31 Mr)2-1010 nurodyta:

„Visagino savivaldybės taryboje klausimas buvo pateiktas balsavimui remiantis Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2023 m. gruodžio 28 d. atsiųstu nutarimu Nr. 03E-1895, kuris buvo parengtas vadovaujantis LR šilumos ūkio įstatymo 32 str. 6 dalimi bei šilumos kainų nustatymo metodika. LR šilumos ūkio įstatymo 322 str. 8 dalies 1 punkte nustatyta, kad savivaldybės taryba, vadovaudamasi VERT nustatytu šilumos pajamų baziniu lygiu ir šilumos kainų nustatymo metodika, nustato kiekvienais metais koreguojamą šilumos pajamų metinį lygį kiekvienam šilumos tiekėjui. Aukščiau išvardinta skaičiavimo ir kainų nustatymo metodika nedaro įtakos UAB „Visagino energija“ jo (Vytauto Račkausko) ir jo sutuoktinės pareigų darbo organizavimui, karjeros galimybėms ir (ar) atlyginimų lygių peržiūrai. Šilumos kainų nustatymo metodika nedaro tiesioginio ir netiesioginio finansinio ar kitokio darbuotojų paskatinamojo poveikio nei teoriškai, nei praktiškai nei vienam aukščiau minėtam bendrovės darbuotojui. Toliau jis nurodo, kad jo balsavimas dėl šilumos gamybos ir (ar) tiekimo pajamų lygio pirmiesiems šilumos gamybos ir (ar) tiekimo pajamų bazinio lygio galiojimo metams nustatymo yra svarbus užtikrinant efektyvų šilumos tiekimą Visagino savivaldybės šilumos vartotojams, būtinas vykdyti LR šilumos ūkio 32 str. 8 dalies 1 punkte numatytu laiku. Konstatuoja, kad viešųjų ir privačių interesų pažeidimo net prielaidų nėra“.

Iš tikrųjų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2021 m. sausio 27 d. sprendimu Nr. KS-54 patvirtintos Rekomendacinėse gairėse savivaldybių tarybų nariams dėl galimų interesų konfliktų valdymo, nurodyta, kad nusišalinti neprivalu, jei tarybos narys nevykdo pareigų, susijusių su bendrovės „Visagino energija“ reguliuojamos veiklos kainų skaičiavimu ir/ar skaičiavimams reikalingų duomenų teikimu (derinimu) atsakingos institucijoms.

Uždarosios akcinės bendrovės „Visagino energija“ generalinio direktoriaus Zigmo Jurgutavičiaus 2024 m. kovo 6 d. rašte Nr. (1.31Mr)-933 nurodyta, kad Visagino savivaldybės tarybos sprendimai bei sprendimo projektai neturi ir negali įtakos bendrovės darbuotojo Vytauto Račkausko ir jo sutuoktinės darbo užmokesčiui, darbo sąlygoms ir karjeros galimybėms.

Iš pridedamų pareiginių nuostatų matyti, kad UAB „Visagino energija“ darbuotojas Vytautas Račkauskas ir jo sutuoktinė nevykdo pareigų susijusių su Bendrovės reguliuojamos veiklos kainų skaičiavimu ir (ar) šiems skaičiavimams reikiamų duomenų teikimu (derinimu) atsakingoms institucijoms.

Teisinis vertinimas ir motyvai

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Šiai nuostatai užtikrinti LR Seimas priėmė specialųjį įstatymą, kurio tikslas – sudaryti sąlygas atskleisti valstybės tarnyboje dirbančių asmenų ir šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodytų asmenų privačius interesus. Užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams ir užkirsti kelia kilti interesų konfliktui bei plisti korupcijai (Įstatymo 1 straipsnis).

Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies 1 punkte nustatyta, kad valstybės politikai laikomi valstybinėje tarnyboje dirbančiais asmenimis. Taigi Vytautui Račkauskui kaip savivaldybės tarybos nariui įstatymo nuostatos taikomos tiesiogiai ir visa apimtimi.

Įstatyme taip pat nurodyta, kad deklaruojantys asmenys yra valstybės tarnyboje dirbantys asmenys ir įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nuodoti asmenys.

Deklaruojančius asmenis įstatymas įpareigoja nešališkai, sąžiningai atlikti savo tarnybines pareigas, teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai). Interesų konfliktą įstatymas apibrėžia kaip situaciją, kai deklaruojantis asmuo atlikdamas tarnybines pareigas ir vykdydamas tarnybinį pavedimą turi priimti ar dalyvauti priimant sprendimus arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais (Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis). Tokį konfliktą

sukelia deklaruojančio asmens ar jam artimų asmenų, nurodytų Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, turimi privatūs interesai. Suinteresuotumas ar neturtinė nauda, moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas deklaruojančiam asmeniui atliekant tarnybines pareigas (įstatymo 2 straipsnio 3 dalis).

Aplinkybė, kad sprendimas, kurį svarstant ir dėl jo balsuojant turi dalyvauti deklaruojantis asmuo, yra susijęs su privačiais interesais, sukuria jam pareigą laikytis tam tikro įstatyme nustatyto elgesio modelio. Prieš atlikdamas tarnybines pareigas arba pradėjęs jas atlikti deklaruojantis asmuo privalo informuoti institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį arba kolegialią valstybės ar savivaldybės instituciją (kai deklaruojantis asmuo yra kolegialios valstybės ar savivaldybės institucijos narys) ir asmenims, kurie kartu atlieka tarnybines pareigas, pareikšti apie nusišalinimą ir toliau jokia forma nedalyvauti atliekant tarnybines pareigas (Įstatymo 11 straipsnio 2 dalis). Institucijos ar įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo arba kolegiali valstybės ar savivaldybės institucija (kai deklaruojantis asmuo yra kolegialios valstybės ar savivaldybės institucijos narys) vadovaudamasis nustatytais kriterijais motyvuotu rašytiniu sprendimu gali nepriimti deklaruojančio asmens pareikšto nusišalinimo priėmimo ar nepriėmimo, nes tokiu atveju jis yra saistomas atitinkamo privataus intereso bei negali išlikti objektyviu ir nešališku (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktiką: aplinkybės, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas, pačios savaimė dar nereiškia interesų konflikto buvimo. Jos apibūdina tam tikrą bendrąją asmens, dirbančio valstybės tarnyboje, padėtį (jo turėtus ar esamus santykius su kitais asmenimis, dalyvavimą netarnybinėje veiklose, sudarytus sandorius) ir savo esme yra tik prielaidos interesų konfliktui kilti. Valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens tarnybinėje veiklose atsiradus tam tikrų konkrečių šios veiklos vykdymo aplinkybių (reikalui esant parengti ar priimti tam tikrą konkretų sprendimą, gavus tam tikrą konkretų pavedimą) minėtos aplinkybės, lemiančios prielaidas interesų konfliktui kilti, kartu su konkrečiomis tarnybinės veiklos aplinkybėmis tampa interesų konfliktui kilti, (LVAT 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴²² 1422 (2010, 2012 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁶² 2428 (2012 ir kt.).

Minėto įstatymo nuostatų kontekste sprendžiant klausimą, ar savivaldybės tarybos narys Vytautas Račkauskas aptariamuoju atveju veikė interesų konflikto situacijoje, pirmiausia būtina identifikuoti privatų interesą. Tam tikras asmens suinteresuotumas galėtų būti kildinamas iš įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse (nurodomų deklaruotinių duomenų ar egzistuojančių privačių interesų 6 straipsnio 1 dalies 1 punkte darbovietė ir einamos pareigos įvardijamos kaip privalomi deklaruotini duomenys).

Pagal Įstatymo 6 straipsnio 2 dalį deklaruojančio asmens privatūs interesai gali atsirasti dėl šių aplinkybių: dėl ryšių su juridiniais ar fiziniais asmenimis, sudarius sandorį, kurių vertės didesnė nei 3000 eurų, individualios veiklos sandorius jo ar jam artimo asmens arba dėl su šiais asmenimis arba su juo pačiu susijusių duomenų.

Tyrimo metu nustatyta, kad Vytautą Račkauską ir jo sutuoktinę su UAB „Visagino energija“ sieja darbo teisiniai santykiai. Tarybos narys ir jo sutuoktinė nėra šio juridinio asmens dalyvis. Nėra duomenų, kad Vytautas Račkauskas ir jo sutuoktinė yra įgalioti veikti šio juridinio asmens naudai, ar jis gali dalyvauti UAB valdyme priimant sprendimus.

Nėra gauta įrodymų, kad Vytautas Račkauskas ir jo sutuoktinė yra tiesiogiai ar akivaizdžiai susiję su privačiais interesais svarstomu savivaldybės tarybos posėdyje 19 darbotvarkės klausimu ir nepatenka į tiesioginį ar akivaizdų interesų konfliktą.

LVAT yra pasisakęs, kad komisija pripažindama, kad valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo veikė interesų konflikto situacijoje, kiekvienu atveju turi aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti, kokios faktinės aplinkybės patvirtina asmens turtinį ar neturtinį suinteresuotumą. Šių aplinkybių vertinimas negali būti grindžiamas prielaidomis, nerealiomis ar mažai tikėtinomis hipotetinėmis išvadomis ir spėjimais apie valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens galbūt turėtą ar ateityje būsiantį suinteresuotumą (LVAT 2014 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴²² 1009 (2014 m.)). Taigi interesų konfliktas turi būti aiškus ir tiesioginis, o įstatymas negali būti

aiškinamas pernelyg plačiai, nes daugelyje atveju būtų neįmanoma jo vykdyti. Manytina, kad Vytautas Račkauskas kaip inžinierinių tinklų baro eksploatavimo organizavimo ir remonto inžinierius siekia, kad jo veikla būtų sėkminga Visagino gyventojų naudai, bet nagrinėjamoju atveju etikos Komisija vertina, kad nėra akivaizdžiai patvirtinančių duomenų, kad sprendimo projektas buvo tiesiogiai susijęs su tarybos nario privačiais interesais, todėl dalyvaudamas tarybos posėdyje ir balsuodamas 2024 m. sausio 25 d. savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkės 19 klausimu jis neveikė interesų konflikto situacijoje.

Visagino savivaldybės tarybos etikos komisija, atsižvelgdama į išdėstytojas aplinkybes, galiojančią teisinę reglamentavimą ir LVAT formuojamą teisinę praktiką, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir Visagino savivaldybės tarybos etikos komisijos veiklos nuostatų 19.1 papunkčiu, nusprendžia:

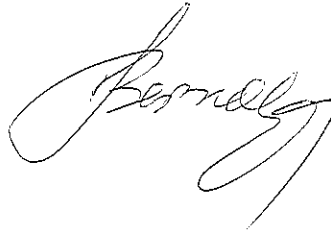
1. Pripažinti, kad Visagino savivaldybės tarybos narys Vytautas Račkauskas, dalyvaudamas 2024 m. sausio 25 d. Visagino savivaldybės tarybos posėdyje, sprendžiant ir balsuojant už 19 darbotvarkės klausimą, nepažeidė Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, kadangi tarybos sprendimas nebuvo tiesiogiai ir akivaizdžiai susijęs su tarybos nario Vytauto Račkausko privačiais interesais.

2. Apie priimtą sprendimą pranešti Pareiškėjui, politikui, dėl kurio priimtas sprendimas ir Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

3. Sprendimą paskelbti interneto svetainėje www.visaginas.lt.

Sprendimas gali būti skundžiamas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo suinteresuotajam asmeniui dienos.

Komisijos pirmininkė

Vanda Beinorienė

Komisijos balsavimo rezultatai:

Priimtas balsų dauguma

Marija Agafonova - už

Svetlana Babujeva – už

Vanda Beinorienė – už

Vadimas Čižys – susilaikė

Airida Drus - už

Denis Naidionov – už

Ilona Nekrošienė – nebalsavo

Vita Pimpienė – už.